

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 27.

Luni 6. Julie,

1842.

KORDONЪЛ МИЛТАР (Die Militärgränze)

ши пѣсѣра лѣи дн рапорт кѣтрѣ
кавса Ресѣритѣлѣи.

(Din Gazeta универсалъ.)

Днтѣѣа вртеалъ а кордонѣлѣи милитар есте аскѣпсѣ дн днтѣперекѣ ши кѣар гѣбернѣл Австриѣи п'а пѣтѣт лѣтѣри пѣлѣ экѣт: каре ар фѣ апѣте ачел дѣпѣт, че с'а дѣчѣпсѣ маѣ днтѣѣи дн пѣрѣиле ачесте милѣтѣреште? ши каре есте днтѣѣил сѣмвѣр ал ачестѣи стат милитар, че акѣт аре о днтѣндере де 200 милѣри? Се пѣтескѣ кѣ адевѣрат оарекаре веки рѣцѣи вѣгѣрештѣи, карѣи ар фѣ дѣлокѣит кѣ колонѣи милитаре пените локѣри дешерте ла марѣиѣиле Тѣрчѣиѣи; дѣпсѣ а ле лор сѣлѣнде п'аѣ дѣпѣт мѣлт пѣчѣи аѣ фолосѣт дѣпѣ ачееа, кѣчѣи ачест дѣчепѣт прѣмар с'а пердѣт фѣрѣ а лѣса вре о вртѣ дѣпѣ сѣне. Кордонѣл милитар ал Австриѣи, дѣпѣ кѣт есте ел акѣт, тревѣеште прѣвѣт днтрегѣ ка вѣп лѣкрѣ фѣкѣт де прѣндѣи Цѣрманѣи ши маѣ днтѣѣи Австриѣи; пентрѣ-кѣ адевѣрата рѣдѣчѣпѣ а ачестѣи арбор лѣнгѣ, че спре мѣазѣлѣи дѣчѣпѣде пе Кроаѣиѣа, Славонѣа, Ынгарѣа ши Ардеалѣ, заче дн вѣпѣл Цѣрманѣиѣи чел мѣазѣлѣи ресѣритѣеан, апроане де мареа адриатѣкѣ ши

се дѣкеѣе ла Стѣрѣа, Карѣнтѣа ши Карѣиолиа. Прекѣт пѣтем прѣвѣи оарекѣт тот статѣл Австриѣи ка о неконтенѣтѣ формаре, — дешѣлѣре а марк-графатѣлѣи дела дѣпѣре днтѣтемеѣат де Карол мареле, — о формаре зѣкѣ, прѣп не днтѣтрѣрѣптѣле иптрѣри де колонѣи стрѣине ши прѣп некѣрѣмателе днтѣрепрѣндѣри де ресѣвоаѣе, — ашеа пѣтем прѣвѣи ши кордонѣл милитар ка о не дѣчепѣт днтѣтѣндере а марѣиѣилор Цѣрманѣиѣи дн Стѣрѣа ши Карѣнтѣа, — кѣ тоате кѣ днтѣндереа ачѣаста с'а днтѣшплат мѣлт маѣ тѣрѣзѣи сѣвѣт алте днтѣпреѣцѣрѣри ши пе де о парте ши кѣ осевѣте мѣжлоаче.

Днтѣтемеѣереа ши дешѣвѣшѣрареа марѣиѣилор саѣ хотарелор с'а дѣчепѣт одатѣ кѣ апѣпереа саѣ кѣдереа Ынгарѣиѣи дн бѣтѣлѣа дела Мохачѣи анѣл 1526, кѣ трѣчереа короанѣи Ынгарѣиѣи пе капѣл днтѣпрѣтѣлѣи Цѣрманѣилор ши одатѣ кѣ дѣчепѣтѣл ресѣвоѣлѣи чѣлѣи маре маѣ де 200 анѣи, пе каре л'аѣ пѣртат Цѣрманѣиѣи днтѣпрѣтѣлѣи Тѣрчѣилор пентрѣ стѣпѣлѣпѣреа локѣрилор ачѣестора. Трѣпѣ Цѣрманѣе ера ачеле, пе каре фрѣтеле лѣи Карол V., днтѣпрѣтѣл Фердинанд леа ашезат дн дѣпѣтѣрѣиле Кроаѣиѣи че се мѣрѣиѣескѣ кѣ Стѣрѣа ши Карѣнтѣа, ка сѣ скѣтеаскѣ днтѣпрѣтѣлѣи иѣвѣрилор дѣп партеа Тѣрчѣилор атѣт пе Цѣрманѣа, кѣт

ші пърциле Ънгаріеі де сѣнт стѣпѣнїреа са. Не лѣпгъ ачесте статорпиче трѣне Церманс с'аѣ алѣтѣрат апої ѳвгаріи Сѣрѣи, Кроадї шї алциї, карїи венїеа дїи Тѣрчїа шї кѣрора лї с'аѣ дѣрѣїт пѣтѣнтѣрїле депїнпрецїѣр, кѣ лндатораре де а ѳаче неконтенїт слѣжѣвѣ мїлїтарѣ ка стрѣжї лнпротїва Тѣрчїлор. Астѳел аѣ лнченѣт а се лнлокѣї кѣ солдацї марцїнїле ла Стїрїа лн Кроадїа шї лн Цара Вендїлор, аї кѣрор кѣпїтанї деокандатѣ шедѣа апроапе де Стїрїа, ѳнде с'аѣ ѳост ашезат маї лн-тѣїѣ. Сѣнт ѳрмѣторїї лѣї Фердїнанд, цїпѣтѣрїле ачесте дѣпѣ тѣстра веакѣлѣї IX, шї X. се лнтрѣнарѣ лнтрѣн маркграфат*) шї се органїзарѣ сѣнт пѣме де: „ѳнїкѣл шї пентрѣ тотдеаѳна стѣрѣїторѣл ѳенералат ал марцїнїлор вендїче шї кроатїче,“ спре а кѣрѣїа сѣѳцїнере с'аѣ лнтрѣѳїнцат ажѣтоаре дїи партеа лнпѣрѣїеї Церманс шї дїи партеа статѣрїлор Австрїеї де жос. Ачест ѳенералат трѣѳеште а се прївї ка чеа маї де кѣпетенїе темелїе, пе каре апої дѣпѣ чел дїнтѣїѣ лнченѣт зїдѣл с'а кѣлїдїт маї лнколо. Лн тѣсѣра, лн каре а лнпїнтат Австрїа кѣ кѣпрїндерїле сале

*) Марк-графат лнсетнеазѣ ѳн цїнѣт орї о провинцїе дела марцїнеа лнпѣрѣїеї, ал кѣрїеа кѣрѣїтор орї вазал стѣпѣнїтор се пѣ-мїеа „марк-граф“ адекѣ „контѣ де марцїне“ орї „контѣ де гранїцѣ.“ Асетенеа „марк-графат“ а ѳост ла лнченѣт шї „Австрїа,“ лнсѣ пѣтерѣа марк-графлор а лнченѣт лнкѣ дїи веакѣ ал XI. а креште ѳоарте тарѣ шї а ѳї мѣлт лнсетнѣтоаре. Дїи тоате марк-графатѣрїле пѣ с'а десволтат нїчї ѳнѣл ашеа де тїпѣрїѣ шї мѣлт, ка ал Австрїеї, дїи каре — дѣпѣ кѣт с'а зїс маї сѣс — с'а івїт апої ачѣастѣ лнтїнсѣ монархїе. Трад.

пе пѣтѣнт ѳнѣрескѣ лнпротїва Тѣрчїлор, с'аѣ лнтїнс шї марцїнїле орї кордоанеле Цѣреї маї департе; шї іарѣшї лн тѣсѣра, лн каре пѣтерѣа крештїно-австрїанѣ, — а такатѣ ла лнченѣт де крѣда тѣпѣ тѣр-чѣаскѣ кїар лн мїезѣл сѣѣ, — се лнкїега шї се лнтѣрїеа дїи че лн че маї мѣлт, — лн ачѣастѣ тѣсѣрѣ шї ѳѣлѣѳїдїї крештїнї ѳѣїеа дїи провинцїїле тѣрчештї лн цїнѣ-тѣрїле Австрїеї, кѣтѣндѣшї ачї адѣпост. Тодї ачестї ѳвгарї, Ромѣнї, Ъскочї, Кро-адї, Алѣанезї (Арѣѣдї), Маѳедоненї, Сѣрѣи, се прїмїрѣ лн пѣтѣнтѣл Австрїеї претї-неште, кѣпѣтарѣ пѣтѣнтѣрї ка шї чеї де маї 'пїнтѣ шї се лнплѣнтарѣ ачї ка а-пѣрѣторї де кордоане. Кѣ ачест кїп се івї ла Ънна „кордонѣл ѳанал“ шї ла Сак „кордонѣл славонѣ.“ Прекѣм ѳїрѣїнцѣа Тѣр-чїлор ла Мохачї шї кѣдѣреа Ънгарїеї аѣ дат чел дїнтѣїѣ прїлецїѣ де а се лнтемеїа кордонѣл, ашеа апої шї ѳїрѣїнцѣеле Ав-стрїеї асѣпра Ънѣрїлор шї Тѣрчїлор ла канѣтѣл веакѣлѣї XVII, шї лнченѣтѣл веакѣлѣї XVIII. аѣ ѳост чеа де кѣпетенїе кавѣ де а се лнтїнде кордонѣл спре ресѣрїт. Ла Тїса шї ла Мѣрѣшѣ се лнпїн-тѣ ачест ѳїѣ зїд маї лнколо лнпротїва Османїлор. Дѣпѣче лн ѳрмѣ се кѣпрїнсѣ шї Ъѳнатѣл, се лнтемеїарѣ апої шї „кор-доанеле ѳѣнедене, пѣла мїжлокѣл веакѣлѣї трекет, іар чел маї дїи лѣнтрѣ кордон дела Мѣрѣш, се пѣтѣ акѣм рїдїка, ѳїїнд де прїсос. Дїи зї лн зї трасѣ Австрїа маї мѣлте локѣрї спре ресѣрїт сѣнт аса пѣ-тере, пѣпѣ че дела апѣл 1764—1766 се ашезѣ шї кордонѣл, каре лнчїнѣ пе Ар-деал цїѣр лнпрецїѣр; шї ашеа лн апї ачѣ-стїїа кордоанеле мїлїтарѣ аѣ кѣпѣтат чеа маї тарѣ лнтїндѣре, лнчїнѣнд кѣ скѣтїтоа-

реле враде тоате челе деспре мiazъзи цинъ-
търї але Монархіеї Австриене шї фортанд
ѡп некърмат зїд дела тареа адриатїкъ пълъ
ла ісвоареле Днїстрълї, лпкхт тоатъ мар-
цінеа че атїнѡе не Търчіа ера асігзратъ. —

Есте преа де крезът, къ ачест ашезъ-
тхлпт токмаї акъм се афлъ лп аса кълме
шї къ скріїторїї віиторї вор авеа а лп-
штїица деспре вестежіреа ачествї копачїх.
Къчї, дхпъче акъм варварїа търчеаскъ дїп
зї лп зї се траѡе маї департе лпаної де-
ла хотаръле Австриене, кхнд лп вечїпеле
провїнчїї се ва респхндї маї тхлтъ лх-
мінъ шї чївілізацие (адекъ лп Молдова,
Ромхнїа шї Сървіа), атхпчї шї ачест віх
зїдъ ва фї де прїсос*) Деокандатъ лпсъ
пъ есте; дїп противъ с'ар пхтеа пхмі лп-
прецізъррї, каре факъ ачест врхъ мїлітар
шї акъм фоарте лпсемпътор. Деспїра-
реа, — дескїегареа орї десплътхдїреа лп
каре се афлъ лппърхдїа търчеаскъ, ва
адъче ачї лпкъ о тхлцїме де по-
кпїрї шї ресвоаїе; къчї тареа казсъ
а ресърїтхлї, пхне аїчї дхпъ фїешка-
ре църїоаръ ѡп мїкх семпъ ал лп-
тревърї; **) — — — шї пентрх Ав-

стріа есте де фоарте таре интерес, ка съ
прївегіеѡе некърмат шї претхтїп-
денї асхпра тхтхлор Църїлор че
се кхпрїнд лп ачеастъ казсъ (— —
—). Ла ачеаста віне, къ кордонхл орї
врхъл мїлітар лптрегъ аре доаъ феде:
къ хпа прївеште ла Търчіа, къ алта ла
Ѣгарїа. Шї ачеастъ Царъ лптръ а-
фхнд лп казса ресърїтхлї шї не де ал-
тх парте се лппъртхшеште вінїшор лп
десволтареа віедеї сфлетештїшї політїче
а Европїеї апхсене. Лптърхтхтхреле орї
гхдїлхтхреле лп Ѣгарїа ах фост лпкъ
де тхлтъ лпсодїте де покпїрї схрпїрїп-
зхтоаре. Ашеа дар шї лп прївїнца а-
честеї Църї есте врхъл мїлітар де таре
лпсемпътате; апої дела лпчепхт лпкъ,
с'а лпторс лпсемпътатеа шї лхкрътатеа
кордонхлї шї спре мїазъ поапте:
къчї ресвоїл Австріеї лппротива Търчі-
лор, ера тотдеодатъ ресвоїх шї лппротива
рех-тхлцхтїдїлор Ѣгзрї, карїї де тхлте
орї цїне къ Търчїї. Лппротива Заполїї-
лор, Ракоцїлор шчл. ах фост кордонарїї
де таре фолос. Де хнде шї есте, къ дх-
пъ че Търчїї хрхскъ не кордонарї, фїїндкъ
ачестїї ах тотдеахпа пхшка шї пїстолхл
цїнтїте лппротива лор, апої де алтх парте
шї Ѣгзрїї пхї вхдъ къ окї вхпї. Схлп
тхлцї лптре еї, карїї вхкрхшї аррестхр-
па тот органїсхл кордонхлї. Шї тодї
вор ка цїнхтхрїме хнде се афлъ кордонарї
сх се прївеаскъ ка цїїтоаре де рїгатхл Ѣ-
гарїеї шї де Дїете, їар пх де лппърхте-
скхл копсілії де ресвоїх. Лпсх кордонхл
мїлітар, спре тхлптхїреа Ѣгарїеї, ка хп
скхтх лппротива врххманїлор дїп лххп-
трх шї дїп афаръ, се лптїнде лптре Тър-
чіа шї лптре Ѣгарїа. Де ахеа Австріа,

*) Де прїсос лп кхтва шї пентрх алтчева:
къчї лп прїнчїпателе дїп стїнга дхпхрїеї, па-
за тхрїнїеї дела ачест рїх, не лхпгъ сол-
дадї есте лпкредїпдатъ шї сателор тхрїнї-
пене, къ скоп ка ачестї схтенї сх кхшгїѡе
къ време оарекаре дїсхпїлїнъ мїлітарх; шї
де шї ачест скопъ пх с'а ажхне лпкъ, дар
се поате ажхпѡе, декхт ва лпсх лппърхдїа
Отоманъ пх ва ісвї маї кхрхнд лп ката-
строфа, кхтрх каре пхххеште де тхлтъ, маї
къ сеахт де 20 анї лпкоаче. — — —

**) Чїне аре хрекї де азхг сх азх; маї къ сеа-
хт Ромхнїї дїп прїнчїпате. — — — Trad.

— de ши дпкъ де 80 ані сокотеште чеа дп афаръ фацъ а кордонълѣ ка дпкеіатъ, тотѣні пѣ дпчетеазъ а лѣкра тереъ ла чеа дпн лѣзптрѣ а лѣ десволтаре ши дп-търіре. Ачеастъ дпн лѣзптрѣ десволтаре пѣлѣ дп тпмпѣріле челе маі де кърѣнд а дпайнтат адевѣрат кѣ дпчетѣл, дар кѣ а-тѣт маі сігѣр, ка ши чеа дпн афаръ. Ам-пѣрадїі Церманї, Ferdinandъ I., II. ши III. скѣтірѣ не кордонарї де маі тѣлте грѣтѣдї ши ле детере оаре каре прївіле-цізрї; дар кѣ тоате ачесте ресвоаїеле веа-кѣрілор XVI. ши XVII., — тпмпѣл кре-штереї ши ал дпкїегѣреї монархїей Ав-стріене, — пѣ аѣ лѣсат қа гѣверпѣл сѣ поатъ кѣцета маі серїос де о формалъ организацие ши о маі потрївітъ администра-ціе а цїнѣтѣрілор кордонаре. Марїа Те-резїа ши Іосїф II. аѣ фѣкѣт дпчеркареа де асеменеа организацие; дар ачеаста авїа о сѣвѣршї рѣпосатѣл дппѣрат Франц II., каре дптемеїѣндѣо не фіреа, обїчеїзріле, стареа де маі пайнте ши треапта кѣлтѣреї пѣоарелор тѣрціпене, а фѣкѣт'о маі респѣнзѣтоаре ла скопѣл ашезѣтѣнтѣлѣ дптрегѣ; ши пѣтѣріле ачестей дптокмірї де организацие сѣнт ши пѣлѣ астѣзї дрепт темейѣ ши портѣ дп тоатъ администраціа ачестор цїнѣтѣрї партїкѣларѣ, пѣблїкѣ ши мїлітарѣ.

Методѣл пѣрчедереї, кѣ каре гѣверпѣл Австрїан атѣт де кѣ дпчетѣл, кѣ атѣта преведере ши ашеа де потрївіт дппрецїѣ-рѣрілор ши датїпелор попорѣлѣ с'а пѣртат дп треава ачеаста, доведеште, кѣ ши ачеа-стѣ дпн лѣзптрѣ организацие есте резѣлта-тѣл вѣлї лѣкрѣ Церман. Кѣткѣ дптокміреа ачеаста, дп прївїнда попоарелор локїтоа-ре дп кѣпрїнсѣл вѣрѣлѣ мїлітар, есте о

маре фачере де вїне, поате кѣпоаште орї чїне, каре кѣ чева лѣаре-ампте ва прївї дпн цїнѣтѣріле ачесте ла пѣрцїле Тѣрчїей орї ши кїар дп лѣзптрѣл Дпгарїей ши ва фаче кѣвенїта алѣтѣраре. Претѣтїденї дп кордонѣл мїлітар, сігѣрїтатеа персона-лѣ, маї дптѣлѣ де тоате, есте статорпїчїтѣ тѣлт маї вїне декѣт дп челе маї тѣлте пѣрцї дпн вечїпѣтате ши апѣмїт маї вїне декѣт дп вечїпеле жѣдеде впгѣрештї, — ка сѣ тѣчем кѣ тотѣл де Тѣрчїа. *) Лѣѣнд

*) Дакѣ авторѣл дпделеде ачї провїнціїле тѣр-чештї, каре пѣ се вѣкѣрѣ де а ле лор аше-зѣмїте полїтїче націонале, прѣкѣт България, Востїа пѣл., атѣлчї дї дѣт дрептате; іар дакѣ дпделеде ачї ши не Цара ромѣнеаскѣ, Молдова мї Сѣрвїа, се дпшеалѣ. Сїгѣрї-тате персоналѣ апѣмїт дп Цара ромѣнеа-скѣ ши Молдова есте ши кїар поантеа прїп пѣдѣрї, ши пїнтре тѣлцї кѣ тѣлт маї mare декѣт дп шесѣріле Дпгарїей зїва пѣла амїазї; ва дпкѣ дп ачї пѣтїтеле прїнчїпате есте де плїнѣ тѣлцетїтоаре. Ши дакѣ се дптѣмпѣл кѣте о пѣвѣліре ходѣаскѣ, ачесте сѣнт маї тотдеазна дпн партеа кѣспїцілоркѣлѣшї, ка сѣшї ресѣзне дппрогїва арѣндашїлор орї ажѣтоарелор лор. Дпсѣжрїшїт пѣтерѣл вї-повацілор дпн пѣшкѣрїїле ачестор доаѣ прїн-чїпате ромѣнештї, кѣтѣрѣ пѣтерѣл прїпшї-лор дп темпїдеде впгѣрештї, кѣтѣпїнд тоа-те дппрецїѣрѣріле, сѣ ка вѣлї кѣтѣрѣ патрѣ (I.: 4). — Фїндкѣ не есте ачї ворѣа де Ромѣнї, фїене ертат а респѣнде ла о хѣлѣ че се арѣнкѣ адеесорї не Ромѣнї дпн Ардеал, де ши аста пѣ се цїне де фїїнѣа лѣкрѣлѣ ачї. Се зїче адекѣ, кѣ Ромѣнї сѣнт тотдеазна маї пѣтерешї дп темпїде декѣт вїповації дпн алте неамѣрї ши де а-чѣса треѣзе сѣ фїе оамешї маї реї декѣт алцїї. Респѣндем, кѣ де време че Ромѣнї сѣнт маї тѣлцї декѣт тоате челеалте нацїї лѣате дптрѣѣна, фїреште ши вїповації вор фї маї тѣлцї дпнтре еї.

афаръ пѣвъліріе дін партеа Търчілор дн Боснія ші Кроація, дн лѣхптрѣл кордонѣлѣ млітар нѣ се днтжмплѣ маі нічі о тѣлхъріе саѣ фоарте пѣдїне ші омѣл кѣлѣтореште маі ашеа де сігѣр, ка днтр'о провинчіе цертманѣ. Сігѣрїтатеа вііедеї есте чел днтжїѣ разїмѣ ал знеї естїмі четѣдѣпештї днцеленте; ал доїлеа есте сігѣрїтатеа дрептѣдеї асѣпра лѣкрѣрїлор. Шї дн партеа ачесте, адекѣ дн прївінца кѣтрѣ прїгопїрї шї жѣдекѣторїї, кордонѣл млітар стѣ кѣ мѣлт маї віне декѣт вечїна Ънгарїа, — ка съ тѣчем іарѣшї деспре Търчіа. — Адевѣрат, кѣ адмїністрація дрептѣдеї есте ачі мїлітѣреаскѣ, днсъ есте некѣмпѣравїлѣ (кѣ банї) шї непѣртїнітоаре, — зп лѣкрѣ че деспре Ънгарїа нѣ се поате зїче ашеа. Пентрѣ моралїтате шї пентрѣ о вііѣдѣре морал-кѣвінчіоасѣ а кордонарїлор се днгрїжеште фоарте мѣлт; асеменеа дн прївінца кѣмпѣтѣлѣ, пѣчеї дотестїче шї днплїнїреї даторїїлор кѣ скѣмпѣтате сѣнт сѣпѣшї прївегїереї знвїа днтре дѣпшїї, каре прївегїере днсъ нѣ есте нічі декѣт врезѣ деспотїстѣ че ар деспредѣї пе омѣ: дн протївѣ тодї, чеї марї шї чеї мїчі, сѣнт нѣмаї сѣпѣшї леѣеї морале шї мїлітаре. Ної ам дат песте маї мѣлцї цѣранї дн Ънгарїа, карїї, ка съ скане де аспрїнеа Домнїлор лор, аѣ трекѣт днтре кордонарї шї не днкредїнда кѣ ачі леорї сѣрорї, дн ал кѣрор сінѣ аѣ ешїт орї де кѣтрѣ каре с'аѣ деспѣрїт ачеї че сѣнт акѣт дн кѣпрїнсѣл кордонѣлѣ, ка, скѣпѣнд де сѣнт варварїа тѣрчеаскѣ, съ се апропїе де кѣлтѣра европеан'анѣсанѣ.

Векїа Сѣрвїе тѣрчеаскѣ ш'а седїт дн кордонѣл млітар о адевѣратѣ поаѣ Сѣрвїе, каре кѣ маї мѣлт дрепт се поате нѣмї

есте віне; шї еѣ сокотескѣ кѣ фѣгарї де ачестїа, требѣе съ фїе маї мѣлцї. De unde се шї поате днкеїа, кѣ кордонѣл с'а днлокїт де доаѣ пѣрцї: маї днтжїѣ дн Търчіа, апої шї дн Ънгарїа кѣ оаменї, карїї кѣзта апѣраре сѣнт скѣтѣл леѣеї, сігѣрїтѣнеї шї рѣндѣлѣї днтемеїат де Австрїа. Шї пентрѣ скоале с'а фѣкѣт мѣлт дн партеа Австрїеї дн кордоане; шї тѣкаркѣ скоалеле ачесте днкъ нѣ респѣнд пе де плїнѣ скопѣлѣї — маї кѣ сеатѣ ліпсїнд зпнї днвѣдѣторї, — шї тѣкарѣ нѣмаї ал шеасѣлеа копїа се днпѣртѣшеште дн днвѣдѣтѣра че ар тревзї съ фїе пентрѣ тодї: тотѣшї м'ам мїрат де чеа че ам възѣт маї тѣрзїѣ дн скоалеле ачесте. Ва днкъ кѣ зѣкрїе поате чїнева, — прївїнд скоалеле дн дреант днзѣреї — ведѣ мѣлта лѣмїнѣ че аѣ респѣндїт скоалеле дн ачесте днтѣнекоасе локѣрї дела Іосїф днкоаче. Нѣ маї пѣдїнѣ плѣчере гѣстѣ кѣлѣторѣл, — токмаї де віне шї дн Ънгарїа, — възѣнд зпна старе, днтрѣ каре се афлѣ дрѣмѣрїле, подѣрїле шї алте днтоктїрї пентрѣ зпѣрареа днтпѣртѣшїреї. Австрїенїї не семне аѣ днвѣдат дела Романї, ка, венїнд днтр'о Царѣ поаѣ, съ факѣ маї днтжїѣ дрѣмѣрї зпне. Омѣл поате акѣт кѣлѣторї маї претѣтїнденї дн кордоане пе дрѣмѣрї зпне, че деспре Ънгарїа іарѣшї нѣ се поате зїче.

Тоате ачесте релациї шї днпрецїзѣрїї, адѣсе де днцеленчїзнеа цертманѣ, адаѣт нѣ пѣдїн ла вінееле полїтїк ал попорїмїлор дн кордоане; шї нѣ поате омѣл а нѣ арѣнка о кѣзѣтѣтѣрѣ мѣлцемеїтоаре асѣпра ачестор днцѣтѣрї кѣштїгате кѣлтѣреї, маї кѣ сеатѣ дакѣ'шї ва днтїнде кѣзѣтѣтѣра зп пасѣ маї днколо песте мардїнеа Търчіеї, зпде нѣмаї декѣт дї вор.вате ла окї попоареле мѣте

ашеа, декът Нова-Сървие дин дупърџа Мъскълеаскъ. Асеменеа Цара ромънеаскъ гъсеште дн кордонѣ о адевѣратъ микъ Ромъне. Тот ашеа стѣ ши Кроація тѣрчеаскъ дн контра Кроаціеі Австріене. Астфел приа кордонѣл милитар, челе веки провинчіі тѣрчешті с'аѣ тѣят оарекъм дн доаѣт жѣтѣтѣдї: зна а ретас Тѣрчіеі, чеалалт дин ачелеш елеминте с'а фѣкѣт ка ѣн пѣриете дн контра ачелеіа.

(Ва ѣрма.)

ПРѢТРАТАТЪЛ ДЕ СОАРТЪ. *)

Адѣкѣ тѣчере domnece ши днтѣперекѣл чел непѣрѣинит есте непѣтрѣне de чел маі аѣер окїѣ; тоатѣ zidirea doarme ши отѣл viceazѣ дн паче плѣчеріле че пѣдѣждѣиѣе а гѣста тѣне. Фїндѣ преа палтѣ, лѣтїнеазѣ днтѣнекатѣл шеѣ сѣфлет, рестаторнїчеѣе дн трѣнѣл лїнїѣеа, мїлостївеѣете пѣрїнте пѣтернїче ши трїмїте о разѣ de тѣлгѣере ла поіанѣл дѣрерїлор теле. Непорочїтѣ! днї днкіпѣіеск плѣчерї статорнїче не сѣена ачеаста скїтѣѣтоаре а лѣтїі, тѣлѣтїрї лїнїѣїте дн мїжлокѣл валѣрїлор вїедїі ши о ферїчіре некїпїтїѣ не ѣнде тѣлѣзрате, дн че марї амѣїрї тѣ гѣсїѣ! кредеам кѣ тоате лѣкрѣрїле ера орѣндѣїте спре а organїза пѣтмаї а ле теле дешарте плѣчерї, тотѣ мї се арѣта фѣрѣтос, тоате мї арѣта веселїе; кѣ че тѣндрїе тѣ презѣллат дн лѣкашѣл тѣлѣтїрїлор че фантасїа днї статорнїчеа. Дакѣ днплїнїреа вреѣнеї ам-

вїдїї се трѣгѣла не тѣне, ах, ачел тѣне мї се пѣреа ѣн вїиторїѣ неаѣїѣне ши ініта ѣнїндѣсѣ кѣ тоате варїаѣїле лѣтїі, сѣ фѣнѣсе ѣн статорнїк орган а днплїнїрїї лор ши фѣрѣ врео стѣнжїнїре тѣ тѣлгѣеат кѣ зѣдарнїка пѣдежде а гѣсї ферїчіре. . . Да! ферїчіре. . Еа пѣрѣсї de тѣлт ачест лѣкаш ал сѣспїнѣрїлор, ши ел аѣ рѣтас а фї пѣтмаї театрѣ трїстелор днтѣшплѣрї:

Дѣлче прїетешѣг! фїндѣ креатѣ de чер спре а знї оаменїї. Ферїчіре статорнїкѣ пѣтмаї дн сїнѣл знѣї прїетїн адевѣрат сѣ поате гѣсї. Кѣт сѣнт de плѣкѣте дарѣрїле тале. Дар кѣт de греѣ сѣ гѣсеск дн епоха ноастрѣ нїѣе адевѣраѣї прїетїнї, тѣлѣї кѣт спѣркѣ пѣтмаї ачестсѣѣнт пѣтме, днфѣдїшїндѣсѣ кѣ таска прїетїнїеї; кѣчї чеї адевѣраѣї сѣ кѣпоск ла днтѣшплѣрї непревѣзѣте ши прїмежїдї негѣндїте; дн прїетїн гѣсеѣе чїнева о комоарѣ непредѣїтѣ, о ферїчіре статорнїкѣ, о тѣнгѣере ла дѣрерїле че'л кѣпрїнд, ѣн лїман, ѣнде днї поате алїна тоате релеле.

Пѣрѣсїт акѣт de орѣл порок, каре ка не о жѣкѣрїе м'аѣ фѣкѣт прада кїнѣрїлор, арѣкат дн волбороаселе валѣрї а рѣѣтѣдїі ши dedaг кѣ тоате дешѣртѣѣнїле вїедеї ачестеї дншѣлѣтоаре, фѣрѣ а авѣ врѣн адевѣрат амїк, de че тревѣндѣ днї маї сѣнт зїмеле вїеѣї, не каре тѣ пѣтернїкѣ фїндѣ, а тотѣлї креатор днї маї даї? Сокоѣї поате, кѣ скїтѣбареа времїї ши а днтѣшплѣрїлор, днпѣлдареа зпора ши кѣдереа алтора, некѣртателе іптрїїї а соїетѣдїї спре дѣртареа обѣщескѣлї вїне, сѣѣ лѣнїпареа соарелїї днї адѣче вр'о тѣлѣтїрїе? Нѣ! тоате ачесте днї днпѣс сѣвенїреа треѣтѣлїї, de каре м'ам тратат атѣт de молатїк, днкѣт пѣ почїѣ сѣ равд

*) Trimic dela Moldova.

скітвѣрїле че аѣ фѣкѣт аспра'мї со-
артѣ. —

Несте пѣцїп дѣсѣ ачещї окї че сѣпѣт
дескїшї, пѣ вор маї vedé соареле, de шї
ел пѣ'шї ва лѣса реглѣтѣл сѣѣ дрѣт, кѣ-
лѣзїт de рѣжоаса азрорѣ. — Стѣпѣне
дѣпалте мїлостївещете атѣпче а'мї
їерта грешелїле, рѣтѣчїрїле шї тоате ре-
леле че ам фѣкѣт дѣпротїва вѣпелї кѣце-
тѣрї шї а вїртѣтелї.

Вечнїкѣ поапте грѣвеще дѣпрѣщїереа
вѣлѣлї тѣѣ . . . зѣбреле тале de че дѣп-
тѣрїе? О сѣфлете ал меѣ, сѣ не гѣтїт а
дѣчепе алтѣ кѣлѣторїе, дѣп каре пѣ вом
дѣтїмпїна атѣтеа скїтвѣрї, атѣтеа пемѣл-
дѣтїрї шї завїстїї пемѣтѣрате ка аїче, ла
каре тѣрїторїї фѣрѣ а се маї сокотї де-
спре вїторїѣ, шї ла рѣл че кїар лор дѣшї
прежеск, се сїлеск а слѣжї кѣ атѣта сїп-
серїтате. — Ох, сїтѣцїрїле дѣчеп а адорпї
шї поате пентрѣ тотдеаѣна трѣпѣл дѣтї
амордеще шї прїп зрмаре дѣшї кѣдїгѣ
дорїта лїнїще; adıo . . . adıo . . . лѣте . . .
вїадѣ . . . плѣчерї амѣцїтоаре, шї кїар
цїе пѣдежде дѣцї зїк пентрѣ чеа de не зр-
тѣ adıo.

II. I.

Ѣп Жѣпне школар дѣп чеасѣл дѣпѣ
зрпѣ.

„Дѣкѣ дїп апї копїлѣрїеї стѣдїїле сїп-
гѣре ера копїлѣрещїле лѣї жѣкѣрїї; не пѣ-
рѣсїт de вїртѣте че крещеа кѣ вѣрста лѣї,
тотд'одатѣ фѣчеа ел а креще шї драгостеа,
шї тїперещеа шї пѣдеждеа дѣп сїпѣл пѣрїп-
цїлор лѣї; гопїнд пѣпѣ шї зѣбра тѣхпїреї
дїп сѣфлѣтѣл лор, зїмѣтѣл вѣкѣрїеї сеївїеа

adecea пe вѣзеле лор. Ма о воалѣ крѣпѣ
'л доворѣсе, слѣвїчїѣпѣа ковѣршїсе тоа-
тѣ пѣтереаї вїедѣїтоаре, шї трїстѣл мо-
мент сосїсе. . . .“

Ера патрѣ чеасѣрї de dїmїнеаѣтѣ; о фѣ-
клїе превестїтоаре ардеа ла капѣл волпа-
вѣлї. D'odatѣ о посоморѣре адѣпкѣ лѣсѣ
нїще маторе дѣкрецїтѣрї не жѣпа шї лїпа
'ї фрѣпте: черѣ сѣї адѣкѣ тоате кѣрцїле
шї лекцїїле сале, ле апѣкѣ кѣ авїдїтате,
паре кѣ чїтї кѣтева пасаѣе дїптрѣпселе,
шї апої кѣте зна зна ле ашезѣ лѣпгѣ дѣп-
сѣл. Dїп че дѣп че кѣтѣтѣрїле 'ї devenїа
тот маї спѣїтѣптате, рѣсѣфлареаї дѣл
дѣпека; ма семпѣл крѣчеї дѣл релїнїцїї оаре
кѣт, шї, арѣтѣнд кѣ тѣпа, жос лѣпгѣ па-
тѣл не каре зѣчеа, зїсе: „Латѣ мортѣпѣл
меѣ, аїчї есте; аколо воїѣ сѣ тѣ ковор! . .
та ел пѣ тѣ сперїе, пѣ тѣ тѣхпеще: ка-
закѣл ачеста грозавѣл каре пѣ се мїшкѣ
дела капѣл меѣ! Ах! че ва ел
кѣ мїне! О Doamne! de пѣ'л
ашї маї vedea!“ зїче; шї, фѣкѣп-
дѣшї маї de тѣлте орї семпѣл крѣчеї, дѣп-
датѣ чеа маї вїе, чеа маї фрѣтоасѣ сенїпѣ-
тате релѣчеще дѣп окїї сѣферїндѣлї, атѣт
е de сакрѣ релїцїа крещїпѣлї! Ма ачеста
фѣ моментѣл чел маї дѣпѣ зрпѣ! Жѣпеле
дѣчетасе дїп вїадѣ.

Ла 21. Декемвріе 1841 се дѣпмортѣп-
тѣ лѣсѣнд о вечнїкѣ дѣрере дѣп сѣфлѣтѣл
вѣпїлор сѣї пѣрїндї.

N. R. . .

НЪ МЪ ВІТА. *)

Флоричікъ тіперікъ
Тъ ть фачі съ те ізвекъ;
Trandaфір дѣѣ есте фаца,
Че къ тѣлт драг' о прівекъ.

Феричіреа теа нічй черѣл
Нъ ар пѣтеа съ міо деа,
Фъръ пѣтаѣ мілостівѣл
Ал тѣѣ сѣфлет кънд ар вреа.

Ах! ачеаста тѣ отоаръ,
Мъ фаче съ пѣвнѣскъ,
Кънд ші ата ініміоаръ
Мі ар зіче, еѣ те ізвекъ.

Ші d' ачеастъ феричіре
Сѣфлетѣл міѣѣ ар сѣлта
Дѣтр'о възкріе маре,
Къноскънд ізвіреа та.

Еѣ кънд пѣ те въз пѣ тіне
Paза зіліѣ 'мі есте неаргъ,
Міѣ де кінзрі прѣсте міне
Къ грав пѣрѣреа алеаргъ.

Іар кънд порокѣл міажѣгъ
Пѣ тіне а те пріві,
О таѣ маре феричіре
Пѣ лѣте пѣ а'ш дорі.

Къчй а та влажнѣ фацъ
Гоннд а теа дѣтрістаре,
Мъ фаче, съ сіпѣ дѣлчеадъ
Дѣтр'о веселіе маре.

Да ачеіа къ дѣрере
Къноскънд сѣдеата та
Че м'адѣче, дѣ періре,
Еѣ те роу пѣ тѣ вѣта.

Къчй тѣ аї пѣтѣт преа лесне
Inima ам сѣгета,
Terot дар тѣлт преа ізвѣтъ,
Тѣ дѣ вѣчй пѣ тѣ вѣта.

Пітар X. Ioanide.

TENTAMEN CRITICUM

in linguam Romanicam, auctore

A. Treb. Lauriano,

съ афлѣ ла Віена дѣ лібреріа Мехітарінді-
лор, Singerstraße.

Прецѣла де прѣнѣтераціе пре

хѣртіе де тіпаріѣ é	1 fl. 45 fr. 00.
хѣртіе веліпъ é	2 " — " "
прецѣла де волдъ é	2 " 45 " "

Къ прецѣла де прѣнѣтераціе о капѣтъ
чеі че с'аѣ дѣсѣмпнат маї 'nainte de че е-
шірѣ де сѣпт тіпаріѣ, але кърора нѣте
сѣпт сѣмпате дѣ каталогѣла че съ афлѣ
дѣ нѣміта лібреріе. Іаръ ші ачеціѣ нѣтаѣ
нѣпкънд вані къ о тѣпъ, о пот лѣа къ чеа-
лалте дела зіса лібреріе.

Діп поронка гѣверпѣлѣї Молдовеї с'аѣ ті-
пѣрїт ла інстїтѣтѣл Альпінеї

ЛЕЦІВІРІЛЕ АДМІНІСТРАТИВЕ

ші ачеле а

РАМѢЛѢї ЦІВДЕКЪТОРЕСК

вотате де генералніка овїчнѣїта адѣпаре.

Дѣ сесїле апїлор 1834—1841 ші дѣтѣ-
рїте де преа дѣпѣлатѣл Domn.

Формат дѣ 4°.

Аѣ ешіт Nr. I ші IV де
СПІКѢТОРѢЛ МОЛДО-РОМЪН.

*) Деккънд іереам ші еѣ, одатѣ жѣне.

Авторѣл.